

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

CAUZA MINELLI *contra* ELVEȚIEI (cererea nr. 8660/79)

Hotărâre din 25 martie 1983

Curtea Europeană a Drepturilor Omului întrunită, în conformitate cu Articolul 43 din Convenție Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului („Convenția”) și cu dispozițiile relevante ale Regulamentului Curții *, în Cameră formată din următorii judecători:

dl G. Wiarda, președinte,
dna D. Bindschedler-Robert,
dl G. Lagergren,
dl F. Gölcüklü,
dl F. Matscher,
dl R. Macdonald,
dl C. Russo,

și, de asemenea dl M.-A. Eissen, grefier și dl Pertzold, grefier adjunct,
după ce a deliberat în camera de consiliu, la 19 octombrie 1982 și la 21 februarie 1983,
pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această ultimă dată:

PROCEDURA

1. Curtea a fost sesizată de către Comisia Europeană a Drepturilor Omului („Comisia”), la data de 13 septembrie 1988 și de către Guvernul Confederației elvețiene („Guvern”). La originea cauzei se află o cerere (nr. 8660/79) formulată împotriva acestui Stat, prin care Comisia fusese sesizată în temeiul articolului 25 al Convenției europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”) de către un cetățean elvețian, dl Ludwig Minelli, la data de 20 iunie 1979.

2. Cererea Comisiei și petiția guvernului au fost depuse la grefa Curții în termenul de trei luni prevăzut de articolului 32 § 1 și articolului 47 – prima la 13 octombrie și cealaltă la 15 octombrie 1981. Cererea făcea trimitere la dispozițiile articolelor 44 și 48 și la declarația prin care Confederația Elvețiană a recunoscut jurisdicția obligatorie a Curții (articolul 46). Obiectul cererii și a petiției a fost obținerea unei decizii prin care să se stabilească, dacă în funcție de situația de fapt, statul pârât a încălcat exigențele instituite de articolele 6, paragraful 2.

3. Camera din șapte judecători care urma să se constituie, includea *ex officio* pe dna D. Bindschedler-Robert, judecător ales din partea Elveției (articolul 43 din Convenție) și dl G. Wiardal, președintele Curții (Regula 21§ 3 (b) din Regulamentul Curții). La 22 octombrie 1981, în prezența Grefierului, Președintele Curții a tras la sorți numele celorlați cinci membri, și anume, dl M. Zekia, dl J. Cremona, dl F. Gölcüklü, dl L.-E. Pettiti și dl C. Russo (articolul 43 *in fine* din Convenție și regula 21 § 4).

4. În calitate de Președinte al Camerei (Regula 21§ 5), dl Wiarda, acționând prin grefierul, s-a consultat cu Agentul Guvernamental („Guvernul”) și Delegatul Comisiei asupra organizării

* Notă de la Grefier: În versiunea Regulamentului aplicabil la instituirea procedurii. Versiune revizuită a Regulamentului Curții a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1983, dar numai pentru cauzele diferite Curții după această dată.

procedurii. La 26 noiembrie, Președintele a decis că agentul trebuie să-și depună memoriul până la data de 15 februarie 1982 și că delegatul are dreptul să răspundă în scris în termen de două luni de la data transmiterii memoriului guvernului de către grefă.

La 22 februarie, grefierul a primit memoriul guvernului. La 5 mai, secretarul Comisiei a notificat grefierul că delegatul își va prezenta observațiile la audiere.

5. După ce s-a consultat prin intermediul grefierului cu agentul guvernamental și delegatul Comisiei, la 22 iunie președintele a stabilit că procedura orală va fi deschisă la 26 octombrie 1982.

Prin ordinul din 6 octombrie 1982, președintele a solicitat guvernului și Comisiei să furnizeze anumite documente, care au fost recepționate de grefă la date diferite.

6. În conformitate cu decizia Președintelui, la data de 26 octombrie 1982 a avut loc audierea publică la Palatul Drepturilor Omului de la Strasbourg. Curtea a ținut înainte o ședință preliminară.

În fața Curții s-au prezentat:

(a) din partea guvernului

dl O. JACOT-GUILLARMOD, Departamentului Justiției Federale
Diviziunea Consiliului Europei

Agent

Dl R. HAUSER, profesor
Universitatea din Zürich

dl B. MÜNGER,
Departamentul Justiției Federale,

Consilier

(b) din partea Comisiei

dl J. FROWEIN,

Delegat

dl L. Minelli, reclamant, asista delegatul (regula 29 paragraful 1, a doua frază, din Regulamentul Curții)

Curtea a audiat declarațiile părților, precum și răspunsurile la întrebările acesteia. În timpul audierilor, părțile au prezentat mai multe documente.

7. În timpul deliberărilor din 21 februarie 1983, dl. G. Lagergren, dl F. Matscher și R. Macdonald, judecători de rezervă, i- au înlocuit pe dl M. Zekia, dl. Cremona și dl L.-E. Pettiti, care nu au putut participa în continuare la examinarea cauzei (regula 22, paragraful 1, și 24, paragraful 1, din Regulamentul Curții).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

8. Reclamantul s-a născut în 1932 și este cetățean elvețian. El locuiește în Forch, cantonul Zürich și exercită profesia de jurnalist.

9. La 27 ianuarie 1972, el a publicat în ziarul „National Zeitung”, un cotidian din Basel care nu se mai publică, un articol care acuza de escrocherie societatea Télé-Répertoire și directorului acesteia, dl Vass. Autorul articolului reclama percheziționarea domiciliului directorului, birourilor și altor localuri, și în cazul unor rezultate pozitive, plasarea sub arest a acestuia. Șase zile mai devreme, dl Minelli a înaintat parchetului districtului Uster (Bezirksanwaltschaft) o plângere, care pentru motive de jurisdicție, a fost remisă autorităților din Ticino. Acestea din urmă, au achitat cazul la 10 mai 1972 după audierea depozițiilor dlui Minelli la 10 mai 1972.

Faptele relatate de către reclamant deja au constituit subiectul unui articol realizat de către un alt ziarist, dl Fust, care a fost publicat în ediția din 19 ianuarie 1972 a cotidianului „Blick”. Dl Fust s-a plâns că în scopul sporirii vânzărilor unei repertoriu de telefon, societatea în litigiu utiliza formulare de subscriere (Einzahlungsscheine) care se asemănau cu notele de plată pentru serviciile telefonice. În opinia lui, utilizarea unui astfel de procedeu putea crea impresia că era vorba de un serviciu obișnuit furnizat de către administrația poștei elvețiene, ceea ce a cauzat o datorie care trebuia achitată în același fel ca și o factură pentru o publicație periodică.

10. Asociația Télé –Répertoire și dl Vass au înaintat o plângere împotriva ambilor ziariști, invocând defaimarea prin intermediul presei.

Plângerea împotriva dlui Minelli a fost înaintată tribunalul districului Uster (Bezirksgericht) la data de 29 februarie 1972. La 6 iunie, judecătorul anchetator a interogat părțile în prezența avocaților. Anterior, avocatul reclamantului, dl Kuhn, a furnizat anumite documente și a solicitat prezentarea probelor; la 28 iunie, el a solicitat audierea unor martori. Oricum, la 3 iulie 1974, tribunalul districtului Uster a suspendat procedura la solicitarea dlui Vass până la epuizarea procedurii instituite împotriva dlui Fust, ziaristul cotidianului „Blick”.

Procedura din urmă, declanșată la 28 februarie 1972, a fost însoțită de numeroase schimbări procedurale și a rezultat în adoptarea unei hotărâri de către Prima Cameră Penală a „Curții Supreme” (Obergericht) a Cantonului Zürich la 2 septembrie 1975, conform căreia dl Fust a fost condamnat la plata unei amenzi în cuantum de 200 SF și la achitarea unei sume de aproximativ 1, 4000 SF pentru costurile de judecată împreună cu compensația în sumă de 1, 400 SF care urma a fi achitată fiecărui procuror pentru cheltuielile suportate.

11. La 22 august 1975, înaintea pronunțării acestei hotărâri, dl Vass a solicitat în mod formal ca procedura împotriva dlui Minelli să fie redeschisă, subliniind perioada limită prevăzută de lege.

La 12 septembrie 1975, tribunalul a admis cererea și a solicitat dlui Minelli să precizeze dacă solicita audierea cauzei sale în fața unei curți cu juri. Dl Kuhn a dat un răspuns afirmativ și, în consecință, tribunalului districtului Uster s-a desistat de jurisdicție la 1 octombrie 1975.

La 6 noiembrie 1975, Camera de Acuzație (anklagekammer) a Curții Supreme din Zürich a declarat plângerea admisibilă și a ordonat diferirea cazului Curții cu Juri a cantonului Zürich (Geschworenengericht) (articolul 305 din codul de procedură penală în vigoare în Zürich). La 24 noiembrie 1975, reclamantul a depus un recurs de drept public împotriva acestei decizii, care a fost respins de către tribunalul federal la 6 ianuarie 1976.

La 19 noiembrie 1975, grefa Curții cu jurați i-a comunicat prin telefon dlui Weber, avocatului dlui Vass că audierile vor avea loc între 19 și 21 ianuarie 1976, care, ulterior, au fost amânate până la pronunțarea hotărârii tribunalului federal. În opinia guvernului, după pronunțarea hotărârii la 6 ianuarie era deja prea târziu să se țină dezbaterile la data prevăzută inițial. Oricum, la 21 ianuarie 1976, Curtea cu juri a invitat părțile să-și preinte concluziile cu privire la repartizarea cheltuielilor, ținând cont de faptul că perioada limită „absolută” (a se vedea

paragraful 17) expira în curând. Ambele părți și-au prezentat concluziile în scris. Dl Minelli a solicitat de asemenea Curții cu juri accesul la anumite probe.

12. La 12 mai 1976, Camera Curții cu Juri a cantonului Zürich (Gerichtshof des Geschworenengerichts) a decis că nu poate audia plângerea (Nichtzulassung der Anklage) împotriva reclamantului pentru motivul că perioada limită „absolută” de patru ani a expirat la 27 ianuarie 1976 (articolul 72 și 178 din codul penal elvețian, a se vedea, în continuare, paragraful 17). Ea a decis că dl Minelli trebuie să suporte două treimi din costurile de judecată (Kosten der Untersuchung und des gerichtlichen Verfahrens), și anume suma de 374 DF din suma totală de 562 SF, soldul urma a fi achitat de către reclamantii în acțiunea civilă. De asemenea, tribunalul a dispus achitarea de către reclamant fiecărui din procurori a unei compensații în cuantum de 600 SF pentru cheltuielile suportate împotriva compensației revendicate în cuantum de 3, 600 SF.

13. Decizia cu privire la acest punct s-a bazat pe dispozițiile articolului 293 din codul de procedură penală în vigoare în Zürich, conform căreia partea care a pierdut trebuie să suporte cheltuielile de judecată și să plătească celelalte părți o compensație pentru cheltuielile suportate de ea, cu excepția unor circumstanțe speciale care justifică o abatere de la regulă.

Camera Tribunalului cu Juri a cantonului Zürich a stabilit că în speță partea în pierdere erau reclamantii în acțiune civilă: în rezultatul limitării, ei nu au putut obține condamnarea reclamantului. În continuare, camera a făcut trimitere la jurisprudența instanțelor de judecată din Zürich conform căreia, în cazurile care se sfârșesc cu achitare (Freispruch) din cauza lipsei de responsabilitate penală sau cu o decizie de a sista procedura (Einstellung) în rezultatul decesului acuzatului, este semnificativ de a cunoaște la momentul repartizării cheltuielilor ce hotărâre ar fi fost adoptată de către tribunal în cazul responsabilității penale sau supraviețuirii acuzatului. În opinia Camerei, aceasta este valabil și în cazul în care acțiunea penală a fost suspendată din cauza limitării; „obligațiunea de a suporta cheltuielile și costurile” trebuie în astfel de circumstanțe să „depindă de hotărârea care ar fi fost adoptată în lipsa limitării”. Camera a adăugat că costurile unei proceduri penale private nu pot fi suportate de către Stat și că în conformitate cu practica constantă în materie nu a fost avansată nici o solicitare în vederea procedurii la anchetarea complementară a faptelor.

Pentru a stabili care ar fi fost rezultatul urmăririi în judecată în absența prescripției, Camera a făcut trimitere la hotărârea (care de atunci a devenit definitivă) pronunțată de către Curtea Supremă la 2 septembrie 1975 în cauza ziaristului Fust (a se vedea paragraful 10. După recapitularea hotărârii și citarea unor extrase vaste, Camera a declarat următoarele (traducere din germană în franceză efectuată de către guvern):

„Se poate admite, la fel ca și reclamantii în acțiunea civilă că cazul în litigiu este similar cu cel la care se face trimitere, și anume în ceea ce privește procedura în fața tribunalului cantonal împotriva ziaristului F. pentru defaimare. De fapt, dl Minelli, susținând existența fraudei în speță și reclamând plasarea dlui Vass în detenție preventivă, a adus mai multe acuzații împotriva reclamațiilor în acțiunea civilă. În comparație cu F., acuzatul aparent nu depunea nici un efort pentru a verifica acuzațiile care i-au fost aduse. Dl Minelli a fost ținta campaniei de publicitate a reclamațiilor în acțiunea civilă când în ianuarie 1972 a primit de la compania Télé – Répertoire Editions Vass un formular de subscriere tipărit. Oricum, conform declarației lui, el nu a fost indus în eroare. Examinând mai atent formularul, el a găsit pe verso o notiță imprimată „care lăsa să se înțeleagă într-o manieră indirectă că obiectul facturii era plata pentru înscrierea cu caractere grase într-o repertoriu telefonic” (ref. 5/28). Câteva zile mai târziu, articolul semnat de F. a apărut în revista „Blick, conform declarațiilor reclamantului, însăși Minelli a formulat acuzațiile în litigiu cu scopul de a provoca intervenția autorităților poștale. Cu toate acestea, el nu a

contactat în prealabil reclamantii în acțiunea civilă dl Vass sau compania lui deoarece faptele păreau a fi suficient de clare (ref. 5/26 pagina 4).

Neglijând datoria de a obține informații mai exacte cu privire la reclamații în cațiunea civilă, acuzatul a comis o încălcare a obligațiunii de vigilență. De fapt, el trebuia să fi fost conștient de măsurile luate de către aceștia în vederea excluderii oricărui risc de confuzie. După obținerea informației în cauză, el putea cel mult să-și exprime dizacordul vizavi de metodele utilizate, dar nu avea dreptul să-i acuze în public de escrocherie într-o manieră atât de flagrantă. Cu toate că a procedat astfel, reclamantul putea fi condamnat de defaimare în cazul în care procedura în litigiu nu ar fi fost sistată/suspendată din cauza limitării. Această concluzie este cauzată în mod obligatoriu de faptul că procedura privind escrocheria intentată împotriva dlui Vass în baza plângerii formulate de către acuzat la cantonul Ticino s-a încheiat cu achitare (10 mai 1972); s-a dispus ca costurile de judecată să fie achitate de către Stat. Achitarea s-a bazat pe absența faptelor care ar fi putut demonstra existența elementelor constituente ale infracțiunii de escrocherie (ref. 5/20 și 21). Argumentele aduse de către acuzat împotriva acestei decizii nu pot fi examinate în continuare în cadrul prezentei proceduri. Aceasta ar fi fost posibil dacă Curții cu Juri i s-ar fi solicitat să adopte o decizie asupra fondului acuzației.

Dat fiind că articolul 293 din codul de procedură penală autorizează tribunalul de a lua în considerație „circumstanțele speciale”, acesta înseamnă că el trebuie să țină cont de toate circumstanțele relevante la adoptarea deciziei cu privire la repartizarea costurilor. După cum a afirmat Curții de Casație a cantonului Zürich în decizia sa nepublicată din 2 aprilie 1973, citată mai sus, aceste circumstanțe includ faptul că reclamații în acțiunea civilă au contribuit prin comportament său la declanșarea procedurii, în sensul articolului 189 din codul de procedură penală. Faptul că formularele de subscriere erau trimise fără plicuri până la sfârșitul anului 1971 și, în mod sporadic, pe parcursul anului 1972 i-ar fi putut provoca acuzatului impresia că reclamații în acțiune civilă urmăreau scopul de a crea o stare de confuzie sau cel puțin au neglijat acest aspect. Combinarea ofertei cu factura în formularul distribuit trebuie, de asemenea, considerată inadecvată, fapt care a fost deja subliniat de Curtea Supremă în hotărârea sa. Practicile comerciale ale reclamantilor în acțiunea civilă, care deja fusese denunțate în public, într-adevăr constituiau cauza publicării articolului în litigiu. Respectiv, reacția acuzatului a fost provocată de către reclamații în cațiunea civilă. Chiar dacă acuzatul a acționat cu un scop specific, atacul lui a fost excesiv, depășind în mod evident limitele permise.

Prin urmare, trebuie să se presupună că dacă procedura nu ar fi fost suspendată/terminată/sistată din cauza limitării, articolul care a constituit obiectul plângerii ar fi cauzat probabil condamnarea acuzatului. Pe de altă parte, comportamentul ... privați a provocat acuzatul să notifice autoritățile publice și cele competente despre practicile lor comerciale condamnabile. Respectiv, dispunerea achitării de către reclamant a două treimi din costurile de judecată și de către reclamații în acțiunea civilă a unei treimi este justificată. Cheltuielile suportate de părți trebuie fixate în același proporții, pornind de la suma totală de 3, 600 franci;...”

14. La 26 iulie 1976, dl Kuhn a formulat în numele dlui Minelli o cerere de a anula această decizie (Nichtigkeitsbeschwerde), bazându-se, printre altele, pe articolul 6 paragraful 2 din Convenție.

Curtea de Casație a cantonului Zürich (Kassationsgericht) a respins această cerere la 30 septembrie 1976. Ea a tratat prezumția de nevinovăție ca o normă de probare. Curtea a notat că era cert faptul că publicația în litigiu avea un caracter defaimator. Respectiv, reclamantul nu putea evita condamnarea în cazul în care procedura nu ar fi fost sistată din cauza limitării, cu excepția existenței unor motive de a crede că afirmațiile lui erau adevărate; oricum, camera Curții cu juri a stabilit că această situație nu era valabilă în cazul de față. Potrivit Curții de

Casație, articolul 6 paragraful 2 nu poate fi interpretat astfel încât buna credință a unei persoane acuzate pentru defaimare să fie prezumată până la demonstrarea contrariului, cu alte cuvinte, reclamantii în acțiunea civilă trebuia să demonstreze voința rea a inculpatului. Nu se poate presupune că scopul urmărit de Convenția era de bulverisa astfel (umwälzen) dreptul penal în vigoare în Statele Contractante. Mai mult decât atât, câmpul de aplicare al articolului 6 paragraful 2 nu era foarte clar. Pentru acest motiv, nu se poate accepta stabilirea adevărului într-un proces penal pentru defaimare poate se încadrează în câmpul de aplicare a articolului 6 paragraful 2. Prin urmare, Camera Curții cu Juri nu a încălcat această dispoziție prin adoptarea concluziei în absența probelor (beweisverfahren), că dl Minelli nu a reușit să demonstreze adevărul acuzațiilor sale împotriva reclamantilor în acțiunea civilă.

Curtea de Casație a ordonat reclamantului să plătească 251 SF cu titlu de cheltuieli de judecată și o compensație reclamantilor în acțiunea civilă pentru cheltuielile suportate.

15. La 1 noiembrie 1976 dl Minelli a sesizat tribunalul federal printr-un recurs de drept public, care a fost introdus în numele lui de către dl Kuhn și se baza pe dispozițiile articolului 6 paragraful 2 din Convenție.

La 5 ianuarie 1977, la solicitarea reclamantului, Președintele Curții a suspendat procedura pentru motivul că Comisia Europeană a Drepturilor Omului era sesizată cu diferite cazuri care abordau chestiuni similare (cererile nr. 6281/73, Neubecker și Liebig împotriva Republicii Germania; cererea nr. 7640/76, Geerk împotriva Elveției). Procedura a fost redeschisă după ce aceste cauze au fost rezolvate prin buna înțelegere în sensul articolului 28, alineatul (b) din Convenție.

16. Camera de drept public a Tribunalului Federal a respins recursul la 16 mai 1979.

Ea a reamintit, în primul rând, faptul că din moment ce aceasta era o urmărire penală privată pentru defaimare, fără intervenția procurorului public, costurile urmau a fi suportate de către Stat: ele trebuiau să fie repartizate (aufteilen) între părți într-un fel sau altul. De asemenea, trebuia să se țină cont de faptul că astfel de proceduri nu numai responsabilitatea penală a acuzatului dar și reputația acuzatorului privat era în pericol. Această situație specială ar fi putut afecta metoda de repartizare a cheltuielilor.

Potrivit Tribunalului Federal, dacă în rezultatul procedurii penale nu a fost adoptată o hotărârea asupra fondului/ s-a sfârșit cu o hotărâre asupra fondului din cauza unui obstacol procedural subsecvent, ci cu o decizie care a lăsat deschisă spre dezbateri întrebarea culpabilității (respingere sau neadmitere), motivele echității ar putea impune necesitatea de a ține cont la adoptarea unei decizii cu privire la costuri de rezultatul probabil al procedurii în absența unui astfel de obstacol. Prin urmare, a fost justificat să se considere, posterior unei examinări provizorii a fondului cauzei („aufgrund einer provisorischen Prüfung der materiellen Rechtslage”), care parte ar avea câștig de cauză în absența limitării.

În speță, nu a avut loc nici o încălcarea a prezumției nevinovăție în rezultatul impunerii unei pedepse fără ca vinovăția să fie legal stabilită. La fel, nu a fost dispusă nici o măsură care în mod implicit ar contribui la recunoașterea judiciară a unei infracțiuni penale, cea ce s-ar echivala cu condamnarea. În mod evident, Camera Curții cu juri a ajuns la concluzia, „anticipând parțial evaluarea probelor, că reclamantul ar trebuie probabil condamnat pentru defaimare”. Oricum, aceasta nu a fost „o constatare formală a vinovăției penale”, dar o estimare a rezultatului posibil al procedurii („Würdigung der Prozesschancen”). Deoarece Camera trebuia să adopte această decizie pe baza elementelor dosarului și dat fiind că practica cantonală îterzicea derularea în continuare a anchetei faptelor doar în scopul repartizării costurilor, încă exista posibilitatea ca procedură să fi rezultat în achitare dacă ar fi fost derulată în condiții ordinare. Ordinul de a achita

costurile nu trebuia considerat ca fiind echivalent cu o condamnare penală. Din moment ce Camera s-a pronunțat numai cu privire la repartizarea cheltuielilor și nu la vinovăția penală, reclamantul (la fel și reclamantul în acțiune civilă) nu puteau invoca dispozițiile articolului 6 paragraful 2 din Convenție pentru a solicita efectuarea unei examene provizorii în cazul de față în conformitate cu procedura prevăzută pentru o decizie asupra fondului.

Tribunalul federal a adăugat că criteriul rezultatului posibil al procedurii poate fi utilizat numai în cazul în care informația disponibilă permite o efectuarea unei estimări suficient de exacte și dacă părțile au avut în prealabil posibilitatea de a-și exprima opiniile asupra chestiunilor relevante pentru repartizarea costurilor. Oricum, limitele care trebuiau respectate în acest context nu se bazează pe prezumția nevinovăției dar pe principiul general care interzice deciziile arbitrar și pe dreptul la audiere. Reclamantul nu a înaintat nici o plângere în această privință.

În final, tribunalul federal a remarcat că camera Curții cu Juri nu a examinat numai dacă procedura ar fi rezultat în condamnarea dlui Minelli în lipsa eventuală a limitării, dar de asemenea a luat în considerație comportamentul a celor doi reclamanti în acțiune civilă înainte de proces. Tribunalul federal a decis că reclamantul trebuia să achite suma de 643 SF pentru cheltuielile de judecată și i-a ordonat să achite părților o compensație de 800 SF pentru cheltuielile suportate.

B. Legislația relevantă

17. Infracțiunile împotriva onoarei unei persoane (*délits contre l'honneur*) sunt prevăzute de articolele 173 -178 din codul elvețian federal penal din 21 decembrie 1973. O simplă defaimare (*diffamation*) este pasabilă de a fi sancționată cu privațiune de libertate pentru o perioadă de nu mai mult de șase luni (articolul 173) și defaimarea gravă (*calomnie*), cu privațiune de libertate pentru o perioadă nu mai mare de trei ani (articolul 174 în combinație cu articolul 36).

În conformitate cu articolul 178, urmărirea în justiție pentru aceste infracțiuni cade sub rezerva unei perioade limite de doi ani. Oricum, această perioadă va fi întreruptă și reîncepută de fiecare dată când se efectuează o anchetă. Cu toate acestea, pentru infracțiunile împotriva onoarei unei persoane există în orice caz o limitare „absolută” după patru ani, ceea ce corespunde la două perioade tradiționale de limitare (articolul 72 paragraful 2 din codul penal).

18. În Elveția, procedura penală pentru comiterea a astfel de infracțiuni este instituită prin intermediul unei „plângeri” private (*Strafantrag*). În cantonul Zürich, la fel ca și în câteva alte cantoane, procedura este cunoscută sub denumirea de *Privatstrafklageverfahren* (articolul 287 din codul de procedură penală în vigoare în Zürich): inițiativă trebuie să-i aparțină părții vătămate și nu autorităților de stat. Procurorul general nu participă la procedură.

Cazurile sunt în principiu audiate de către un tribunalul districtului (*Bezirksgericht*), dar acuzatul poate solicita transmiterea cauzei la Curtea cu Juri în cazul în care pretinsa infracțiune de defaimare a fost comisă prin intermediul presei (articolul 294 din codul de procedură penală și articolul 56 din legea cu privire la organizarea judiciară în vigoare în Zürich). În acest caz, mai curând Camera de Acuzare a Curții Supreme a cantonului Zürich decât președintele tribunalului districtului se pronunță asupra admisibilității plângerii (articolul 305 din codul de procedură penală în vigoare în Zürich).

În cazul neadmiterii plângerii, procurorul privat poate depune recurs (articolul 169 din același cod), dar în caz contrar inculpatul nu poate face recurs cu excepția incompetenței tribunalului.

În termenii articolului 160 paragraful 8 din legea privind organizarea judiciară, hotărârile în materie penală trebuie să includă deciziile cu privire la vinovăție și consecințele acestei decizii – achitarea, sentința, impunerea măsurilor de prevenire sau asistență – și cu privire la daune (Schadenersatz), cheltuieli și compensație (Entschädigungen).

Detalii cu privire la repartizarea costurilor și cheltuielilor, spre deosebire de cele impuse de sentința pronunțată, sânt incluse numai în registrul cazurilor penale ale tribunalului. (casier judicaire).

19. În contextul acțiunilor penale private, costurile includ compensația acordată părților pentru cheltuielile suportate (Prozessentschädigung), precum și costurile de judecată (taxele și drepturile de frecvență); incidența lor este determinată în raport cu cauza costurilor și cheltuielilor de judecată. Prin urmare, costurile în principiu nu sunt achitate de către Stat dar trebuie să fie suportate de către părțile la proces (articolul 190 din codul de procedură penală în vigoare în Zürich). În această privință, articolul 193 din codul de procedură penală prevede:

„partea care cedează trebuie să suporte cheltuielile de judecată și să plătească o compensație celeilaltei părți în calitate de cheltuieli; este posibilă o derogare de la prezenta regulă numai dacă este justificată de o circumstanță specială.”

La determinarea repartizării costurilor și cheltuielilor tribunalul se bucură, după cum susține guvernul, de o anumită libertate la alegerea elementelor de apreciere care urmează a fi aplicate. El poate ține cont, printre altele, de comportamentul condamnat și iresponsabil al părților înainte sau pe parcursul anchetei (articolul 189 din codul de procedură penală) de încălcarea principiilor bunei credințe sau moralității, de principiul echității și, în final, de considerentele de cauzalitate care pot duce la stabilirea rezultatului posibil al procedurii.

PROCEDURA ÎN FAȚA COMISIEI

20. În cererea sa înaintată Comisiei la 20 iunie 1979 (nr 8660/79), dl Minelli s-a plâns de decizia Camerei Curții cu Juri a cantonului Zürich din 12 mai 1976 prin care i se ordona, în virtutea articolului 293 din codul de procedură penală a cantonului Zürich plata a două treimi din costurile de anchetă și judecată, precum și plata unei compensații procurorilor reclamânți pentru cheltuielile suportate. El a pretins încălcarea articolului 6 paragraful 2 din Convenție, susținând că decizie în litigiu a constituit „o pedeapsă de suspiciune”.

21. La 17 decembrie 1980, Comisia a declarat cererea admisibilă.

În raportul său din 16 mai 1981 (articolul 31 din Convenție), Comisia a exprimat opinia unanimă că a existat o încălcare a articolului 6 paragraful 2.

DECLARAȚIILE FINALE CĂTRE CURTE

22. La audierea din 26 octombrie 1982, Guvernul a invitat Curtea să hotărască că Elveția nu a încălcat dispozițiile Convenției și că nu există, prin urmare, motive pentru a acorda satisfacției echitabile în virtutea articolului 50 din Convenție.

ÎN DREPT

23. Reclamantul a pretins a fi victima încălcării articolului 6 paragraful 2 din Convenție, care prevede:

„Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.”

El a afirmat că încălcarea în litigiu a fost cauzată de decizia din 12 mai 1976 prin care Camera Curții cu Juri a cantonului Zürich, în timp ce sistase urmărirea din cauza prescripției, i-a ordonat să achite o parte din costurile procedurii, împreună cu o compensație companiei Télé-Répertoire S.A. și dlui Vass pentru cheltuielile suportate (a se vedea paragrafele 12-13).

I. CU PRIVIRE LA APLICABILITATEA ARTICOLULUI 6 PARAGRAFUL 2

24. Conform tezei principale a guvernului cauza în litigiu nu cade sub rezerva dispoziției citate anterior atât *ratione materiae* cât și *ratione temporis*.

A. Câmpul material de aplicare a articolului 6 paragraful 2

24. Cu privire la primul punct, articolul 6 paragraful 2 se consideră a nu fi aplicabil din cauza caracterului urmăririi în litigiu și a funcțiilor exercitate cu această ocazie de către Camera Curții cu Juri.

1. Caracterul urmăririi în litigiu

26. Guvernul a recunoscut că dl Minelli a fost „acuzat pentru o infracțiune penală”, în sensul paragrafului 2 al articolului 6. Oricum, guvernul a considerat că o urmărire penală privată pentru defaimare nu se încadra în noțiunea de „materie penală” („matière pénale”, în varianta franceză, a paragrafului 1) dar în mod fundamental avea un caracter civil. El s-a bazat pe jurisprudența Comisiei conform căreia dreptul la buna reputație constituia „un drept civil” și că „procedura de urmărire penală privată nu se încadra în câmpul de aplicare a articolului 6 paragraful 1”.

Comisia a evidențiat existența unei neînțelegeri din partea guvernului și disacordul său cu privire la concluziile adoptate de guvern: deși dreptul la reputație avea în raport cu titularul său un caracter civil, persoana judecată pentru defaimare constituia în mod evident obiectul unei „acuzatii penale” și putea, prin urmare, invoca dispozițiile paragrafelor 2 și 3 ale articolului 6. Reclamantul s-a subscris acestei opinii.

27. Curtea trebuie să stabilească dacă dl Minelli, care era în mod incontestabil „acuzat pentru o infracțiune penală”, trebuia să răspundă pentru o „acuzatie în materie penală împotriva lui”. După cum a reamintit guvernul, prezumția nevinovăției enunțată în paragraful 2 al articolului 6 este unul din elementele unui proces penal echitabil garantat de paragraful 1 (a se vedea hotărârea din 27 februarie 1980 în cazul Deweer, Seria A nr. 35, p. 30, paragraful 56 și hotărârea din 26 martie 1982 în cazul Adolf, seria A nr. 49, p. 15, paragraful 30).

28. Violarea dreptului „civil” al unei persoane uneori poate de asemenea constitui o infracțiune penală. Pentru a stabili existența unei „acuzatii în materie penală”, trebuie să se examineze, printre altele, situația acuzatului – așa cum este prevăzut de normele juridice interne în vigoare – în lumina scopului articolului 6 de a proteja drepturile apărării (a se vedea hotărârea în cazul Adolf citată anterior, ibid.).

În Elveția, defaimarea face parte din grupul infracțiunilor definite și sancționate în conformitate cu codul penal federal (a se vedea paragraful 17). Urmărirea penală pentru defaimare poate fi declanșată numai dacă victima depune o plângere (Strafantrag), dar modul de derulare a urmăririi este determinat de codurile cantonale de procedură penală, în speță codul cantonului

Zürich. Procedura poate rezulta în impunerea unor penalizări, în formă de amendă sau chiar și încarcerare, care vor fi înscrise în cazierul judiciar (a se vedea paragraful 18).

Respectiv, Curtea nu avea nici un dubiu vizavi de caracterul penal al procedurii intentate împotriva dlui Minelli de către compania Télé-Répertoire și dl Vass la 29 februarie 1972 (a se vedea paragraful 10).

2. Caracterul funcțiilor exercitate de către Camera Curții cu Juri

29. Suplimentar, guvernul a susținut că adoptând o decizie cu privire la costuri după sistarea acțiunii penale din cauza limitării, Camera Curții cu Juri a cantonului Zürich a exercitat o funcție pur administrativă care era diferită în mod intrinsec de funcțiile sale judiciare. Ea a adoptat o decizie procedurală pentru care prezumția nevinovăției, care era o simplă regulă de probare, era nerelevantă.

Pe de altă parte, potrivit Comisiei articolul 6 paragraful 2 este de asemenea aplicabil la o urmărire care nu se sfârșește cu o hotărâre în sensul strict. Mai mult decât atât, în speță Camera Curții cu Juri a decis să nu examineze în continuare plângerea și să ordone reclamantului să achite o parte din costurile de judecată și o compensație pentru cheltuieli prin intermediul unui singur act procedural.

30. În opinia Curții, articolul 6 paragraful 2. reglementează întregul ansamblu de proceduri penale, indiferent de rezultatul urmăririi penale, și nu numai examinarea fondului acuzației (a se vedea, *mutatis mutandis*, hotărârea în cauza Adolf citată anterior, seria A nr. 49, p. 16, paragraful 33).

În cantonul Zürich, decizia asupra repartizării costurilor constituie un element tradițional al procedurii penale pentru defaimare și are ca scop stabilirea anumitor efecte. În acest context, este mai puțin important dacă decizia a fost adoptată după pronunțarea decizie asupra fondului sau dacă textul apare într-un document separat.

De fapt, în speță nu pot fi depistate nici acte parțial procedurale, efectuate concomitent sau la intervale și nici un „act procedural efectuat în câteva etape” ca și în cauza Adolf în care Curtea a decis că articolul 6 era aplicabil în diferite circumstanțe (a se vedea hotărârea citată mai sus, seria A nr. 49, p. 16, paragraful 32), dar mai curând un singur act procedural global. Decizia din 12 mai 1976, după constatarea expirării perioadei limite legale, a impus dlui Minelli obligațiunea de a suporta două treimi din cheltuielile de judecată și i-a ordonat să plătească o compensație companiei Télé-Répertoire și dlui Vass o compensație pentru cheltuielile suportate (a se vedea paragraful 12). Este evident faptul că cele două aspecte ale motivației deciziei nu pot fi disociate: repartizarea costurilor a constituit corolarul și complementul necesar pentru sistarea urmăririi penale. Mai mult decât atât, guvernul a recunoscut acest fapt în timpul audierilor. Dispozitivul deciziei a confirmat clar aceste fapte: imediat după ce primul punct refuză să admită acuzației, următoarele puncte tratează costurile de judecată și compensația pentru cheltuieli.

B. Câmpul temporar de aplicare a articolului 6 paragraful 2

31. Potrivit guvernului, decizia reclamată nu s-a încadrat cel puțin în limitele câmpului temporar de aplicare a articolului 6 paragraful 2. El a susținut că dl Minelli a beneficiat de prezumția nevinovăției cel mult până la 27 ianuarie 1976, data când a fost impusă limitarea (a se vedea paragraful 12) și că Camera Curții cu Juri s-a limitat la înregistrarea efectelor juridice ale limitării și apoi la repartizarea costurilor.

Comisia nu s-a subscris acestui argument. În opinia ei, procedura judiciară poate fi încheiată în mod formal mai curând la câteva etape decât concomitent la toate. Aici, decizia din 12 mai 1976, motivată în mod extensiv, a constituit etapa finală.

32. Curtea împărtășește opinia Comisiei. În mod evident, limitarea a stins/achitat acțiunea penală instituită împotriva reclamantului, dar un act procedural oficial al Camrei Curții cu Juri era necesar pentru a stabili acest fapt (a se vedea, *mutatis mutandis*, hotărârea din 13 mai 1980 în cauza Artico, seria A nr. 37, p. 6-7 și 15-18, paragrafele 8-11 și 31-37). Anume o astfel de constatare se conține în decizia în litigiu. În primul rând ea declară că „acuzăția nu poate fi admisă” și apoi că „acuzatul” trebuia să suporte două treimi din costurile de judecată și să plătească fiecăru din procurorii reclamantului o compensație pentru cheltuielile suportate (punctele 1, 3 și patru din dispozitivul deciziei). Această formulare demonstrează în termeni clari că la etapa finală a procedurii Camera Curții cu Juri considera în continuare reclamantul ca fiind „acuzat de o infracțiune penală” în sensul articolului 6.

C. Recapitulare

33. Prin urmare, articolul 6 paragraful 2 era aplicabil în speță.

II. CU PRIVIRE LA RESPECTAREA ARTICOLULUI 6 PARAGRAFUL 2

A. Limitele sarcinii Curții

34. Reclamantul și guvernul au fost de acord că cazul ridică o problemă de principiu: este în acord cu prezumția nevinovăției de a dispune ca o persoană să plătească costurile de judecată și compensația cu titlu de cheltuieli în cazul în care fusese achitat sau dacă cazul lui a fost clasat, suspendat sau achitat din cauza limitării.

După cum a subliniat guvernul prin argument alternativ, sistemul care permite adoptarea unei astfel de soluții în anumite cauze își are originea în tradiția juridică elvețiană: el este consacrat în legislația federală și în cea în vigoare în majoritatea cantoanelor, inclusiv cantonul Zürich și a fost dezvoltat de jurisprudență și practică. Potrivit dlui Minelli, pe de altă parte, Statul trebuie să suporte toate riscurile procedurii penale, nu numai în materie de probe dar de asemenea de costuri de judecată.

În opinia Comisiei, sistemul în litigiu nu poate contrazice dispozițiilor articolului 6 paragraful 2 din Convenție. Oricum, a apărut o problemă dacă motivele deciziei tribunalului sau alte probe exacte și conclusive au demonstrat că repartizarea costurilor a rezultat din aprecierea culpabilității acuzatului.

35. Curtea în principiu este de acord cu Comisia. Oricum, ea ar sublinia faptul că în conformitate cu jurisprudența sa constantă în procedura declanșată în baza unei cereri individuale, ea trebuie să se limiteze, în măsura posibilă, la examinarea cazului concret prin care a fost sesizată (a se vedea, printre altele, hotărârea în cauza Adolf menționată anterior, seria A nr. 49, p. 17, paragraful 36). Respectiv, ea nu trebuie să se pronunțe *in abstracto* asupra legislației cantonului Zürich și a practicii, dar numai asupra manierei în care acestea au fost aplicate reclamantului.

B. Decizia Camerei Curții cu Juri a cantonului Zürich (12 mai 1976)

36. Potrivit guvernului, decizia din 12 mai 1976 a ținut cont de comportamentul reclamantului, printre alți factori, numai ca „o ipoteză pură” în scopul repartizării costurilor: ea a căutat să evalueze șansele de succes a plângerii înaintate de Télé-Répertoire S.A. și dl Vass în cazul

hotărârii asupra fondului. În aceste circumstanțe, a afirmat guvernul, nu a avut loc nici o încălcare a articolului 6 paragraful 2.

Comisia, din partea sa, a exprimat o opinie contrară: în opinia ei, Camera Curții cu Juri a cantonului Zürich l-a considerat pe dl Minelli vinovat.

37. În opinia Curții, prezumția nevinovăției va fi violată dacă, fără stabilirea legală în prealabil a culpabilității acuzatului și, în special, fără ca acuzatul să fi beneficiat de posibilitatea de a-și exercita drepturile la apărare, o decizie judiciară care-l vizează reflectă opinia că el este vinovat. Aceasta poate fi adevărat chiar și în absența unei constatări formale; ea evidențiază existența unei motivații care sugerează că tribunalul consideră acuzatul vinovat. Curtea trebuie să evalueze dacă acesta a fost cazul la 12 mai 1976.

38. Camera Curții cu Juri și-a bazat decizia pe articolul 293 din codul de procedură penală a cantonului Zürich, care în cazul unei urmăriri private pentru defaimare, permite o abatere în circumstanțe speciale de la regula că partea care cedează trebuie să suporte costurile de judecată și să achite o compensație celeilalte părți pentru cheluielile suportate (a se vedea paragraful 19). În lumina jurisprudenței cantonului Zürich, ea a stabilit că în speță „obligațiunea de a suporta costurile și cheluielile trebuie să depindă de hotărârea care urma să fie pronunțată” în cazul în care perioada legală limită nu a expirat. Pentru a statua asupra acestui punct, ea a examinat patru elemente (a se vedea paragraful 13): faptul că cauza era în mod virtual identică cu cea a ziaristului Fust, care s-a încheiat la 2 septembrie 1975 cu condamnare (a se vedea paragraful 10); gravitatea acuzațiilor reclamantului împotriva dl Vass; incapacitatea reclamantului de a verifica veridicitatea afirmațiilor sale și rezultatul negativ al urmăririi penale întentate împotriva dlui Vass în 1972 (a se vedea paragraful 9).

Pentru aceste motive, care au fost definite în amănunt și nu pot fi dissociate de dispozitivul hotărârii (a se vedea hotărârea în cauza Adolf menționată anterior, seria A nr. 49, p. 18, paragraful 39), Camera Curții cu Juri a conchis că, în absența limitării, articolul reclamat „National Zeitung” ar fi ”probabil rezultat în condamnarea” reclamantului. La definirea acestor motive, Camera a tratat comportamentul denunțat de către reclamantii în acțiune civilă ca fiind stabilit. În continuare, motivele se bazau pe deciziile adoptate în alte două cauze la care dl Minellz nu a fost parte, chiar dacă ele vizau fapte similare, și care, în drept , erau distincte de cauza în litigiu.

Astfel, Camera Curții cu Juri a demonstrat că era convinsă de culpabilitatea acuzatului care, după cum a recunoscut guvernul, nu a beneficiat de garanțiile stipulate în paragrafele 1 și 3 din articolul 6. Fără a ține cont de absența unei constatări formale și în pofida utilizării unei frageologii precaute („cu toată probabilitatea”, „foarte probabil”), Camera a procedat la efectuarea unor evaluări incompatibile cu respectarea prezumției nevinovăției.

C. Hotărârea Tribunalului Federal (16 mai 1979)

39. Guvernul a invocat ultimul argument, bazat pe dispozițiile articolului 26 din Convenție: în fața organelor de la Strasbourg el trebuia să răspundă numai pentru ultima decizie judiciară pronunțată în speță, și anume hotărârea Tribunalului Federal din 16 mai 1979, care a lichidat orice ambiguitate care s-a fi putut conține în decizia din 12 mai 1976.

40. Decizia din 1976 trebuie cu certitudine interpretată în lumina hotărârii din 1979 (a se vedea hotărârea în cauza Adolf menționată mai sus, ibid., p. 19, paragraful 40). Tribunalul federal a remarcat în primul rând că la adoptarea deciziei cu privire la costuri motivele echității ar trebui să țină cont de rezultatul posibil al urmăririi în lipsa unei limitări și, respectiv, a dedus a fi

justificat de a evalua, după o examinare provizorie a fondului cauzei, care parte ar fi pasabilă de succes în absența acestui obstacol procedural. Tribunalul a adăugat că Camera Curții cu Juri a cantonului Zürich nu a luat nici o măsură care ar sancționa în mod implicit constatarea judiciară a unei infracțiuni penale, echivalentă cu o condamnare. Cu toate acestea, Camera a remarcat că reclamantul trebuia fi declarat vinovat de atentat la onoare, aceasta fiind doar o simplă apreciere și nu o constatare formală (a se vedea paragraful 16).

Astfel, hotărârea din 16 mai 1979 a adăugat anumite nuanțe deciziei din 12 mai 1976. Oricum, scopul ei era de a preciza motivele adoptării deciziei în litigiu, fără a schimba sensul sau scopul lor. Respingând recursul dlui Minelli, hotărârea a confirmat decizia în drept și în același timp, a aprobat fondul deciziei cu privire la aspectele esențiale.

Tribunalul Federal ar fi putut adopta o decizie diferită în cazul în care reclamantul ar fi invocat în instanță dreptul lui la audiere (a se vedea paragraful 16), pe care ulterior la invocat în fața Comisiei și a Curții, fără ca guvernul să fi pledat neiepuizarea căilor de recurs intern. Oricum, acesată ipozetă nu afectează în nici un fel concluzia care rezultă din examinarea deciziei din 12 mai 1976, chiar și în combinație cu hotărârea din 16 mai 1979.

C. Concluzie

41. Respectiv, a existat o încălcare a articolul 6 paragraful 2.

III. CU PRIVIRE LA APLICABILITATEA ARTICOLULUI 50

În timpul audierii, reclamantul a solicitat:

- o sumă pentru prejudiciul moral, suma urma să fie fixată de către Curte;
- rambursarea costurilor și cheltuielilor de judecată, onorariul avocatului și cheltuielile personale aferente procedurii intentată împotriva lui în Elveția
- rambursarea onorariului avocatului și a cheltuielilor personale suportate în timpul procedurii în procedurii în fața Comisiei și a Curții.

Dat fiind că agentul guvernamental a prezentat observații detaliate la acest subiect, Curtea consideră că chestiunea în litigiu este gata de decizie (regula 50 paragraful 3, prima frază, din Regulamentul Curții). În conformitate cu practica tradițională, este adecvat de a trasa o deosebire între prejudiciul cauzat prin încălcarea dispozițiilor Convenției și costurile și cheltuielile suportate în mod necesar de către victimă (a se vedea, printre altele, hotărârea din 18 octombrie 1982 în cauza Le Compte, Van Lauven și de Meyere, seria a nr. 54, p. 7, paragraful 14).

A. Prejudiciul moral

43. Potrivit guvernului, în cazul constatării încălcării a exigențelor articolului 6 paragraful 2 din Convenție, pronunțarea în public și publicitatea hotărârii Curții deja constituie o satisfacție echitabilă suficientă pentru prejudiciul moral pretins.

44. Curtea reamintește că la originea cauzei se află un articol în presă. În acest articol dl Minelli a acuzat părțile terțe de tranzacții comerciale incorecte asupra cărora dorea să atragă atenția autorităților relevante (Oficiul Poștal elvețian) și a publicului. Urmărirea penală intentată împotriva reclamantului a fost declanșată în baza unei plângeri privind defaimarea înaintată de către părțile terțe în cauză. Reclamantul ar fi putut suferi un anumit prejudiciul moral cauzat de încălcarea prezumției nevinovăției în timpul procedurilor ulterioare, dar, în circumstanțele cauzei, el a beneficiat deja de o compensație adecvată prin constatarea formală a încălcării, care

se conține în prezenta hotărâre (a se vedea, în special, hotărârea în cauza Le Compte, Van Lauven și de Meyere menționată anterior, *ibid.*, p. 8, paragraful 16).

B. Costuri și cheltuieli

45. Pentru a beneficia de dreptul la alocarea costurilor și cheltuielilor în conformitate cu articolul 50, partea vătămată trebuie să le suporte în scopul de a solicita, prin intermediul unui ordin juridic intern, prevenirii sau rectificării unei încălcări, Comisiei și ulterior Curții să stabilească același fapt sau de a obține o reparație (a se vedea hotărârea din 7 mai 1974 în cauza Neumeister, seria A nr. 17, p. 20-21, paragraful 43). În continuare, trebuie să se aducă dovezi că costurile și cheltuielile au fost suportate în realitate, în mod necesar și aveau un caracter rezonabil în ceea ce privește suma. (a se vedea, printre altele, hotărârea în cauza Le Compte, Van Lauven și de Meyere, seria A nr. 54, p. 8, paragraful 17).

1. Costurile și cheltuielile suportate în Elveția

46. Dl Minelli a reclamat rambursarea costurilor și cheltuielilor pretinse a fi suportate în timpul procedurii principale în fața tribunalului districtual și a Curții cu Juri, precum și cauzate de recursurile depuse la Curtea de Casație și Tribunalul Federal (a se vedea paragrafele 10, 11, 12, 14 și 15)

Înainte de a examina fiecare revendicare, Curtea a subliniat că plângerea acceptată de ea în paragraful 41 nu viza fondul urmării penale pentru defaimare intentate împotriva reclamantului dar, în exclusivitate, motivele adoptate cu această ocazie de către instanțele elvețiene în deciziile sale cu privire la repartizarea costurilor și cheltuielilor.

(a) Costurile și cheltuielile aferente procedurii în fața tribunalului districtual și Curții cu juri

47. Cât privește procedura principală în fața tribunalului districtual Uster și a Curții cu Juri a cantonului Zürich (29 februarie 1972-12 mai 1976), reclamantul a solicitat, în primul rând, rambursarea costurilor de judecată (374, 65 SF) și plata unei compensații pentru cheltuielile suportate (1, 200 SF), plata lor fiind dispusă prin decizia din 12 mai 1976 (a se vedea paragraful 12).

Reclamantul are dreptul să recupereze aceste sume datorită legăturii directe între ele și motivele deciziei, care au fost declarate de Curte incompatibile cu prezumția nevinovăției.

48. De asemenea, dl Minelli a revendicat 1, 800 SF pentru pierderea salariului și 3, 600 SF pentru onorariul și cheltuielile avocatului.

Curtea nu are nici un motiv să accepte prima revendicare, care, pe lângă toate, nu a fost justificată prin detalii. (a se vedea hotărârea în cauza Le Compte, Van Lauven și de Meyere, seria A nr. 54, p. 11, paragraful 25). Cât privește cea de-a doua revendicare, perioada relevantă este numai cea de 21 ianuarie 1976, data la care expirarea perioadei limitării „absolute” a determinat Curtea cu Juri să abordeze întrebarea repartizării costurilor. La această etapă a procedurii, care ar fi putut preveni încălcarea exigențelor articolului 6 paragraful 2, Curtea fixează, pe o bază echitabilă, suma de 600 SF care urma a fi acordată reclamantului.

(b) Costurile și cheltuielile aferente recursurilor împotriva deciziei din 12 mai 1976

49. Recursurile din 26 ianuarie la Curtea de Casație a cantonului Zürich și din 1 noiembrie 1976 la Tribunalul Federal (a se vedea paragrafele 14-16) au fost depuse cu scopul de a obține

reparații pentru încălcarea cauzată de decizia din 12 mai 1976. Prin urmare, dl Minelli are dreptul la rambursarea costurilor de judecată și la compensație pentru cheltuielile dispuse a fi achitate prin hotărârea din 30 septembrie 1976 și 16 mai 1979, cu alte cuvinte o sumă totală de 2, 294 SF.

Același principiu se aplică în privința onorariului și cheltuielilor avocatului suportate de reclamant recursurilor, depuse în numele lui de către dl Kuhn, care, după cum s-a pretins au constituit 600 SF și 800 SF respectiv. Din moment ce aceste sume par a fi plausibile și rezonabile, Curtea nu consideră necesar de a cere piesele justificative solicitate de către guvern.

(c) Costurile și cheltuielile aferente recursului din 24 noiembrie 1975 la Tribunalul Federal

50. Recursul din 24 noiembrie 1975 la Tribunalul Federal viza admisibilitatea plângerii și remiterea ei Curții cu Juri (a se vedea paragraful 11). Prin urmare, el nu avea nici o legătură cu deciziile privind repartizarea costurilor și nu era destinat să preîntâmpine sau să obțină reparații pentru încălcarea articolului 6 paragraful 2. Respectiv, Curtea conchide, la fel ca guvernul, că nu poate lua în considerați costurile și cheltuielile corespunzătoare (o sumă totală de 1, 279 SF, conform dlui Minelli).

2. Costurile și cheltuielile suportate la Strasbourg

51. Dat fiind că reclamantul nu a beneficiat de asistență juridică gratuită în fața Comisiei sau în relații cu Delegatul Comisiei în fața Curții, el a revendicat 2, 400 SF pentru onorariul cheltuielile avocatului și 400 SF pentru cheltuielile personale, împreună cu 1,560 SF pentru pierderea capacității de câștig.

Guvernul nu a obiectat cu privire la rambursarea onorariului plătit de către dl Minelli dlui Kuhn și a cheltuielilor de transport și de ședere suportate de fiecare. Ei au lăsat la discreția Curții fixarea sumei ținând cont de probele furnizate de către reclamant.

52. Însăși reclamantul a asista Delegatul Comisiei în fața Curții. Prin urmare, onorariul și cheltuielile avocatului în litigiu se referă numai la procedura în fața Comisiei. Curtea nu consideră necesar de a cere piesele justificative, din moment ce suma de 2, 400 SF pare plauzibilă și rezonabilă.

Acceași remarcă se aplică de asemenea la suma de 400 SF revendicată cu titlu de cheltuielile de transport și de trai suportate de către reclamant la Strasbourg. Ținând cont de caracterul cauzei, prezența dlui Minelli în fața Comisiei era cu adevărat necesară, și chiar mai mult în fața Curții din moment ce el s-a prezentat singur la audierea din 26 octombrie 1982 (a se vedea, în special, mutatis mutandis, hotărârea în cauza Le Compte, Van Lauven și de Meyere, seria A nr. 54, p. 11, paragraful 25).

Pe de altă parte, suma de 1, 560 revendicată pentru pierderea capacității de câștig, va fi respinsă așa cum Curtea făcuse deja pentru procedurile în fața tribunalului districtual și a Curții cu juri (a se vedea paragraful 48).

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. Decide că a avut loc o încălcare a articolului 6 paragraful 2 din Convenție;
2. Decide că Statul respondent trebuie să plătească reclamantului opt mii șase sute șazeci și opt franci elvețieni și șazeci și cinci centime cu titlu de costuri și cheltuieli și respinge restul revendicării privind satisfacția echitabilă.

Redactată în limbile engleză și franceză, varianta franceză fiind autentică, apoi pronunțată în ședință publică la Palatul Drepturilor Omului, Strasbourg, 25 martie 1983.

Semnat: Gérard WIARDA, președinte

Semnat: Marc-André EISSEN, grefier